

Obsah

Předmluva	9
1 SOUČASNÝ STAV WELLBEINGU ŽÁKŮ A UČITELŮ	
Alena NOHAVOVÁ, Iva STUHLÍKOVÁ, Iva ŽLÁBKOVÁ, Luboš KRNINSKÝ	13
1.1 Duševní zdraví žáků	14
1.2 Wellbeing/illbeing žáků	15
1.3 Wellbeing/illbeing učitelů	17
I MAPOVÁNÍ KOMPETENCÍ BUDOUCÍCH UČITELŮ, UČITELŮ V PRAXI NA 1. A 2. STUPNI ZÁKLADNÍCH ŠKOL A ŠKOLNÍCH PSYCHOLOGŮ	23
2 WELLBEING, DUŠEVNÍ ZDRAVÍ, OSOBNOST A SELF-EFFICACY U STUDENTŮ UČITELSTVÍ	
Tomáš MRHÁLEK	25
2.1 Wellbeing v kontextu učitelství	25
2.2 Duševní zdraví studentů	26
2.3 Self-efficacy v kontextu učitelství	28
2.4 Osobnost v kontextu učitelství	29
2.5 Metodologie výzkumu	30
2.5.1 Cíle výzkumu	30
2.5.2 Výzkumné nástroje	31
2.5.3 Výzkumný soubor a sběr dat	31
2.5.4 Analýza dat	33
2.6 Výsledky	33
2.6.1 Analýza kategorií	33
2.6.2 Analýza rozdílů v psychických rysech	34
2.6.3 Analýza rozdílů v chování dle modelu Big-5 osobnosti	35
2.6.4 Korelace mezi rysy u studentů pedagogiky	36
2.7 Diskuze	37
2.8 Limity práce	39
3 SELF-EFFICACY A MÍRA ŽIVOTNÍ SPOKOJENOSTI U STUDENTŮ UČITELSTVÍ	
Martina FALTOVÁ, Miluše VÍTEČKOVÁ	47
3.1 Teoretická východiska	48
3.1.1 Self-efficacy v kontextu studentů učitelství	48
3.1.1.1 Učitelská self-efficacy a self-efficacy studentů učitelství	49
3.1.2 Životní spokojenost	51
3.2 Použité metody a výzkumný vzorek	52

3.3	Výsledky	54
3.4	Diskuze a shrnutí	65
4	SOCIÁLNÍ KOMPETENCE STUDENTŮ UČITELSTVÍ PRO 1. STUPEŇ ZŠ	
	Miroslav PROCHÁZKA, Veronika PLACHÁ, Luboš KRNINSKÝ, Miluše VÍTEČKOVÁ, Marie NAJMONOVÁ	73
4.1	Krátce o učitelových sociálních kompetencích	74
4.2	Sociální kompetence studentů učitelství a jejich rozvoj	77
4.3	Použité metody a výzkumný vzorek	77
4.4	Výsledky	79
4.5	Diskuze a shrnutí	80
5	NEVHODNÉ CHOVÁNÍ UČITELE A JEHO SOUVISLOST S WELLBEINGEM ŽÁKŮ	
	Jan HYNEK	87
5.1	Nevhodné chování učitele	87
5.2	Výzkumná zjištění v oblastech nevhodného chování učitele	89
5.3	Výzkumný design	89
5.4	Výsledky	92
5.5	Diskuze	95
6	SUPERVIZE ŠKOLNÍCH PSYCHOLOGŮ JAKO NÁSTROJ PODPORY WELLBEINGU NA ŠKOLÁCH	
	Klára KOŽNAROVÁ	101
6.1	Profesní pozice školního psychologa	101
6.1.1	Specifika profese a její potenciál	102
6.1.2	Náročné aspekty profese	103
6.2	Supervize jako součást profesního rozvoje	105
6.2.1	Skupinová supervize	107
6.2.1.1	Skupinová supervize zaměřená na případ	107
6.2.2	Supervize a školní psychologové	108
6.2.2.1	Supervize školních psychologů v ČR	109
6.3	Cíl a metodologie výzkumného šetření	110
6.3.1	Vznik a sestavení supervizní skupiny	110
6.3.2	Sběr dat a proces jejich analýzy	111
6.3.3	Jaká témata ŠP vnáší do supervize	111
6.3.3.1	Fyzický aspekt v tématech ŠP	112
6.3.3.2	Emocionální aspekt v tématech ŠP	113
6.3.3.3	Kognitivní aspekt v tématech ŠP	113
6.3.3.4	Duchovní aspekt v tématech ŠP	113
6.3.3.5	Sociální aspekt v tématech ŠP	114
6.3.4	Subjektivně vnímané přínosy skupinové případové supervize	114
6.3.4.1	Přínosy v oblasti fyzického wellbeingu	115
6.3.4.2	Přínosy v oblasti emocionálního wellbeingu	116
6.3.4.3	Přínosy v oblasti kognitivního wellbeingu	116

6.3.4.4	Přínosy v oblasti duchovního wellbeingu	117
6.3.4.5	Přínosy v oblasti sociálního wellbeingu	117
6.4	Shrnutí	117
II	VYTVÁŘENÍ METOD A POSTUPŮ PRO PODPORU ROZVOJE WELLBEINGU U ŽÁKŮ A (BUDOUCÍCH) UČITELŮ	123
7	PODPORA WELLBEINGU NA 1. STUPNI ZŠ PROSTŘEDNICTVÍM METOD VIA A TYGRÍ SVĚT®	
	Veronika PLACHÁ, Miluše VÍTEČKOVÁ, Marie NAJMONOVÁ, Miroslav PROCHÁZKA, Miluše LIVEČKOVÁ	125
7.1	Teoretická východiska	126
7.1.1	Metoda Values/Virtues in action (VIA)	126
7.1.2	Metoda Tygří svět®	127
7.2	Použité metody a výzkumný soubor	127
7.3	Výsledky – vícepřípadová studie	129
7.4	Diskuze a shrnutí	134
8	REGULACE EMOCÍ PŘI INTERAKCI S DĚTMI S PORUCHOU AUTISTICKÉHO SPEKTRA	
	Dana BARTOŠOVÁ, Zuzana BÍLKOVÁ	139
8.1	Prožívání emocí a emoční regulace u dětí s PAS	140
8.2	Efektivní strategie, které lze přenést do školního prostředí	142
8.3	Postupy rozvoje emocionální gramotnosti a postupů emoční regulace v rámci školní praxe	145
9	ROZVOJ PEDAGOGICKÝCH KOMPETENCÍ A PODPORA UČENÍ VE VIRTUÁLNÍ REALITĚ	
	Dalibor KUČERA	151
9.1	Pedagogické kompetence v učitelské přípravě	151
9.1.1	Význam pedagogických kompetencí	151
9.2	Technologie pro virtuální realitu	153
9.2.1	Audiovizuální technologie v učitelské přípravě	153
9.2.2	Východiska a specifika virtuální reality	154
9.2.3	Předpoklady využití virtuální reality	155
9.3	Využití virtuální reality v učitelské přípravě	156
9.3.1	VR jako prostředek zkušenostního učení	156
9.3.2	VR simulace jako tréninková metoda	157
9.3.3	Využití VR simulací při podpoře wellbeingu	158
9.3.4	Studie zaměřené na využití virtuální reality	159

10 METODA SCÉNÁŘŮ PRO TRÉNINK KOMUNIKAČNÍCH KOMPETENCÍ STUDENTŮ UČITELSTVÍ VE VIRTUÁLNÍ REALITĚ

Veronika KÁPLOVÁ

173

10.1	Přehled pedagogických výzev a jejich relevance pro výuku studentů učitelství	174
10.1.1	Kategorizace komunikačních situací	174
10.1.1.1	Aktivní agresivita	174
10.1.1.2	Pasivní agresivita	175
10.1.1.3	Dominantní chování	175
10.1.1.4	Submisivní chování	176
10.1.1.5	Přátelské chování	176
10.1.1.6	Sexuální chování	177
10.1.1.7	Kompletní kategorizace komunikačních situací	177
10.2	Metodologie pilotního testování	178
10.2.1	Pre-test	178
10.2.1.1	Big Five Inventory – 2	178
10.2.2	Post-test	179
10.2.2.1	Positive and Negative Affect Schedule	179
10.2.2.2	Igroup Presence Questionnaire	179
10.2.2.3	Virtual Reality Sickness Questionnaire	180
10.3	Výzkumný soubor	180
10.4	Výsledky	181
10.5	Diskuze a shrnutí	183

11 VYUŽITÍ MODELU ALACT K ROZVOJI REFLEKTIVNÍCH DOVEDNOSTÍ U STUDENTŮ UČITELSTVÍ PO TRÉNINKU VE VIRTUÁLNÍ REALITĚ

Petra HOŘEJŠOVÁ

187

11.1	Reflexe a učení se ze zkušenosti	188
11.2	Reflexe pomocí modelu ALACT	189
11.2.1	Reflexe ve vrstevnických skupinách	191
11.3	Komunikační, sociální a emoční kompetence	192
11.3.1	Komunikační kompetence	192
11.3.2	Sociálně emoční kompetence	193
11.4	Metodologie výzkumu	194
11.4.1	Cíle výzkumu a výzkumné otázky	194
11.4.2	Výzkumný vzorek	194
11.4.3	Tvorba dat	195
11.4.4	Analýza dat	195
11.5	Výsledky	196
11.5.1	Z výzkumného deníku autorky	196
11.5.2	Zkušenosti studentů se situacemi ve virtuální realitě	197
11.5.3	Využití modelu ALACT k reflexi studentů učitelství	197
11.5.3.1	Fáze 1: Akce (zkušenost)	198
11.5.3.2	Fáze 2: Ohlédnutí se za zkušenostmi	199
11.5.3.3	Fáze 3: Uvědomění si podstatných aspektů	199

11.5.3.4	Fáze 4: Vytváření alternativních způsobů jednání a rozhodování	200
11.5.3.5	Fáze 5: Vyzkoušení	200
11.5.4	Forma pedagogické komunikace	201
11.5.4.1	Verbální komunikace	201
11.5.4.2	Neverbální způsob komunikace	201
11.5.4.3	Sociální kontext komunikace	202
11.5.5	Společná reflexe ve vrstevnické skupině	202
11.5.6	Další témata	203
11.6	Diskuze a shrnutí	203
Summary		209
Slovník základních pojmů		213